

Örvun bernskulæsis í premur leikskólum

Guðbjörg Hjaltadóttir
Náms- og kennslufræði
Mál og læsi

Leiðsagnarkennari: Anna Þorbjörg Ingólfssdóttir

Rannsóknarspurning

„Hvaða aðferðir nota leikskólakennarar til að efla bernskulæsi elstu barna í þremur leikskólum?“

- ▶ Hvernig er unnið með undirþætti bernskulæsis?
- ▶ Hvernig er stutt við námsumhverfi elstu barna varðandi bernskulæsi?
- ▶ Hvaða þættir í ytra umhverfi barnanna eru nýttir til að efla bernskulæsi?

Hvað er bernskulæsi?

- ▶ Bernskulæsi vísar til þess hvernig undirbúningur lestrar þróast hjá börnum frá fæðingu og þar til þess að formlegt lestrarnám hefst.
- ▶ Allir þættir móðurmálsins svo sem tal, hlustun, málskilningur, orðaforði, tjáning, lestur og ritun.
- ▶ Með auknum málþroska þroskast ákveðin færni, þekking og viðhorf sem er nauðsynlegur undanfari þess að geta lesið og skrifað ásamt skilningi á læsistengdum hugtökum og ólíkum læsisþáttum eins og letur, tengsl lesturs og máls, hljóðkerfisvitund, bókstafaþekking, umskráning, orðaforða, málskilning og ritun.

Fræðilegt sjónarhorn

- ▶ Börn þurfa að vera í samskiptum það þarf að örva málproska þeirra
- ▶ Leikskólinn gerir ekki kröfur um læsisnám
- ▶ Góðar námsaðstæður þá opnast heimur læsis smátt og smátt
- ▶ Leikurinn mikilvægasta kennsluaðferðin
- ▶ Börn eru komin vel á veg með að þróa með sér læsi áður en þau ljúka leikskóla
- ▶ Umhverfi og efniviður skipta miklu máli
- ▶ Tækifærin eru fjölmörg inn á leikskólanum til að efla bernskulæsi barna
- ▶ Að gera góðan læsishvetjandi leikskóla krefst þekkingar og skipulags leikskólakennarans

Eigindleg rannsókn

- ▶ Þrír leikskólar – Sólvellir, Guligarður og Þaraborg
 - ▶ Þrír deildarstjórar
 - ▶ Þrír leikskólastjórar
- ▶ Hálfopin viðtöl, vettvangsathuganir, skólanámskrár rýndar

Helstu niðurstöður

- ▶ Unnið með bernskulæsi á fjölbreyttan
- ▶ Góðar lesstundir, gott aðgengi að bókum
- ▶ Lubbi
- ▶ Ritmál sýnilegt
- ▶ Söngur
- ▶ Orð sett á athafnir
- ▶ Hljóðkerfisvitund þjálfuð
- ▶ Nokkur börn farin að hljóða saman orð
- ▶ Foreldrar virkjaðir
- ▶ Þaraborg og Guligarður með gott starf
- ▶ Einn leikskóli sker sig úr og er minna að vinna með bernskulæsi

Hugmyndir sem hægt er að gera

- ▶ Setja inn í hlutverkakassa skriffæri - mjög vinsælt hjá börnunum.
- ▶ Setjast niður með foreldrum og ákveða áherslur fyrir skólaárið.
- ▶ Flokka bækur eftir því hvað þær þjálfar
- ▶ Leikur að læra
- ▶ Hafa bókstafi og tölustafi sýnilegt í umhverfinu
- ▶ Orðaspjallsaðferðin
- ▶ Taka úrklippur úr blöðum og búa til sögu
- ▶ Nýta bókakoffort
- ▶ Mynda orm úr hringjum með nafni á bókum sem búið er að lesa
- ▶ Koma mikilvægi læsis skýrt til foreldra

Túlkun niðurstaðna

- ▶ Margt sem leikskólinn getur gert til að efla bernskulæsi og eru að gera margt
- ▶ Leikskólakennarar eru flestir meðvitaðir um mikilvægi eflingu bernskulæsis
- ▶ Leikskólar geta stuðlað að betri árangri barna í PISA könnunum
- ▶ Auðvelt að vekja áhuga barnanna á bernskulæsi
- ▶ Virkja þarf foreldra betur

Til umhugsunar

- ▶ Ekki allir leikskólakennarar hafa nægja undirstöðu til að örva bernskulæsi
- ▶ Foreldrar þarf að virkja betur
- ▶ Það hamraði ekki endilega það sem stóð í skólanámskránni og það sem þátttakendur sögðu
- ▶ Í einum leikskólanum fann ég fyrir mikilli hlýju og virðingu í garð barnanna
- ▶ Einn starfsmaður með heyrnahlífar í matartímanum
- ▶ Kom á óvart hvað leikskólakennarar hafa sótt sér litla fræðslu á sviði læsis en mismikið þó.
- ▶ Enginn leikskólana hafi sérstaka stefnu hvernig lesið væri fyrir börnin
- ▶ Mikilvægi þess að leikskólar setji niður hvað þeir ætlast til að börnin kunni þegar þeir yfirgefa leikskólann

Takk fyrir